

PAVLE ALEKSIĆ
HARTVORM

PAVLE ALEKSIĆ
HARTVORM

Izdavač:
Imprimatur d.o.o.
Mladena Stojanovića 4
Banja Luka
info@imprimatur.ba

Za izdavača: Boris Maksimović

Urednik: Lazar Pašćanović

Lektura: Marija Pejić, Miloš Matić

Dizajn korica: Javorka Đurić

Fotografija na koricama: Natalija Aleksić

Grafička priprema: Sonja Lero Maksimović

Štampa: Skandi s.p.

Za štampariju: Mladen Spasojević

Tiraž: 300

Godina: 2021.

ISBN: 978-99976-53-14-7

Pavle Aleksić

HARTVORM

od Aljaske do Beograda

NOVČANICA OD ČETRDESET DEVET DINARA

IMAO SAM SVU tu vodu oko sebe, ali nisam bio žedan. Onda su godine prošle i sva ta voda nije mi dovoljna.

Tako se sećam svog detinjstva – i sa sve manje i manje dece u ulici tokom godina. Prvo su leta bila samo u jednoj, našoj ulici, i u njoj smo imali svu decu koja su nam trebala. Decu iz okoline nismo ni poznavali. Imali smo svoje pse i naši psi imali su nas. A onda, s vremenom, odlazili smo sve dalje i dalje i ovaj događaj dogodio se između naše ulice i našeg grada.

Imao sam mnogo lepih dana. U pedeset dinara stanu dva i po *Apolo* korneta, mada mi niko ne bi prodao polovinu sladoleda, što onda još nisam razumeo ali prihvatao sam kao apsolutno pravilo i to pravilo koje se odnosilo samo na to – na sladolede. Nije bilo načina da se podeli novčanica od pedeset dinara a da sam ga ja razumeo. Hodao sam okolo sa tim osećajem da sada dugujem nešto; i sa tom ljubičastom novčanicom u džepu, beskorisnom za nas dvojicu, beskorisnom kao da je neko došao i tražio mi novčanicu od četrdeset devet dinara. A ja

sam je našao, da je nisam video ne bismo je ni imali. Našao sam je u blizini njegove kuće i na račun toga tvrdio je da pripada njemu. Nisam hteo da mu je dam tek tako, ne bez borbe. Rekao sam otići ću kod njegovih, reći ću im da sam našao novčanicu i da hoće da je uzme od mene, a on je rekao otići će kod mojih, reći će im da sam mu uzeo pedeset dinara. Svi će čuti da sam lopov. Okrenuo se i otišao uz ulicu a ja sam uzalud čekao da stane i da se vrati. I bez ijednog mesta da se okrenem, pošao sam i sam, krenuo niz ulicu poguran nizbrdicom i slikom njegova pred mojim vratima – išao sam da napravim i ja od njega lopova.

Nisam znao zašto sam i rekao ono što sam rekao i nisam znao šta tražim pred vratima njegove kuće. Bio sam blizu toga da se okrenem i potrčim uz ulicu. Ali nisam. Pokucao sam sa nečim što je trebalo biti rečeno a za šta nisam imao reći.

Čuli su se koraci, njegova majka je otvorila vrata.

Zakoračio sam unazad, imala je makaze u rukama. Žena je sedela sa portiklom nasred dnevne sobe. Obe gledaju u mene. Nisam znao šta da kažem, čekao sam je da progovori.

„Je l' Aca kući?“, izmumlao sam.

„Pa on nije s tobom?“

Odmahnuo sam glavom.

„Ubiću ga! Ako ga vidiš, kaži mu da se odmah vrati na ručak.“

Klimnuo sam glavom i okrenuo se da odem, a ona se okrenula i zatvorila je vrata. „Acin drug“, čulo se unutra. „Dobar je jadan“, rekla je, a ja sam otišao ne želeći da čujem još nešto.

Pošao sam nazad uz ulicu. Mama je govorila da imam oči kao bunar. U bunaru sam, nebo se skupilo u mračni okrugli otvor izvan moga domašaja – i ne vidim. Nemam širinu u tom trenutku – imam novčanicu, njene dve polovine u jednom džepu – a onda je vadim i cepam i sada hodam okolo sa dve polovine od pedeset dinara, sa idejom da ću jednu dati njemu. Sa tom novčanicom bio sam manje nego što sam bio toga jutro, a onda ih nemam više u džepu, bacam ih u kantu i ne osvrćem se želeći da se čitav dan završi. Da dođe jutro i da opet budem više, da budem šta god sam bio bez toga dana.

Vidim ga silazi niz ulicu. Upravo se vraća od mojih. „Sad si najebao”, kaže u prolazu.

„Zove te mama na ručak.”

„Alo! Daj mi pare!”, viče, stoji nasred ulice a ja se penjem gore i ne stajem, čujem ga kako se okreće i odlazi, viče: „Ko laže, taj i krade”, viče: „Lopove!”, a jedan komšija izlazi na prozor.

Išao sam uz tu ulicu i nisam video ulicu. Oti-cao sam u neku izgubljenost trenutka – ulica lišena svih pasa i sve dece u njoj. Samo komšija u jednom od dvorišta, pere kola, cigara u ustima, mahne mi i moja sadašnjost se vrati. Ali osećaj ostaje – sve veći i veći.

Prilazim kući.

Ulazim u svoje dvorište i mama stoji na stazi, gleda u mene sa rukama na kukovima.

„I šta sad, počeo si da kradeš, a?”

Sve što je teklo u meni, teklo je paralelno jedno sa drugim – i sada je sve vezano i sve je stalo.

Stojim i ćutim. Uzima me za ruku i uvlači u kuću. Stojim nasred hodnika dok ona priča. Ima tako puno da kaže. Sramota ju je, ne želi da se bavi sad i time. Sada mora da ide da se izvinjava. Pita me zar ne radi dovoljno, zar nemamo dovoljno.

Kaže mi da odem da vratim pare koje sam uzeo.

A ja stojim na dnu bunara, gledam je nad otvorom, pa se bunar okrene naopačke i iscurim i izlijem se preko neplodne zemlje – i više nemam neba, samo suva zemlja, i crnilo očiju razliveno po njoj bez želje i bez zvuka.

U MAKSIMA GORKOG

POČEO SAM DA radim kao konobar u kafeu kod Kalenić pijace.

Prvog dana menadžer je rekao da izbacim Ciganku sa detetom koja je ušla i išla od stola do stola. Čekao sam je da završi, imao sam strah od svih tih ljudi za stolovima zbog te žene. Menadžer je gledao u mene: prišao sam joj, usmerio sam je ka vratima, zatvorio vrata za njom – pljunula me a ja se pravio da se ništa nije desilo i obrisao sam fleku rukavom, nastavio da se smeškam. Drugi dan bila je teška smena i na kraju dana menadžer je rekao da se unormalim sutra ili da ne dolazim a ja nisam znao šta je sa mnom. Otišao je i ostavio mene i drugog konobara da zatvorimo. Obrisao sam sve stolove, pometlao patos. Džoger je bio slomljen i išao sam po restoranu sa krpom pod đonom, brisao sam pod dok je drugi konobar radio račun, a onda sam seo za sto i sedeo sam sa svim tim idejama o budućnosti. Sedeo sam misleći na svoje roditelje i na decenije ovoga i nisam to razumeo. Nisam razumeo. Nisam imao više krvi u nogama posle ta dva dana. Gledao sam kroz prozor žutu ulicu pod uličnim svetlima i trafiku čija je prodavačica koristila

naš toalet, video sam toplinu u kraju takvog dana, ali nisam imao to u sebi, dan za danom. Znam da nisam imao to u sebi.

Sedeo sam kraj stola, gledao u pod i u prljavu krpu pod nogama i trag koji je krpa ostavljala pod svetlom. Drugi konobar popeo se uz stepenice, obukao je jaknu, gasio je za sobom svetla; video me takvog i dok je radio oko kase, rekao je da ne shvatam ništa lično – a onda je seo za susedni sto. Seo je za sto i ispričao mi je priču i priča je bila o letu koje je proveo u Hrvatskoj, u mestu u koje su svraćali kruzeri pre mnogo godina. Bio je to prvi put da je radio kao konobar na moru. Govorio mi je kako je imao užasnog starijeg konobara sa kojim je radio, pregorelog, iskusnog konobara, mrzeo je sebe što je konobar tako kasno u životu i rekao mi je da se osećao tako loše na početku, kriv što nije dovoljan. Da je imao pare, vratio bi se kući već tada.

Ispričao mi je kako je bilo lako pelješiti zapadnjake i kako zapadnjaci uvek misle da je neka greška. Da su oni krivi. On i stariji konobar čekali bi da čuju zvono sa broda, a onda bi podelili račune i pokupili pare, zaključali bi se iza šanka, pogasili svetla; čekali bi sledeće zvono i da svi požure nazad na brod. Ostajali su sa svim tim krupnim novčanicama i sa kusurom i svake godine radili su isto.

Sagnuo se, uzeo je krpu ispod mojih nogu, uzeo ju je u ruke, otišao je iza šanka i ostavio je u sudoperi. „U svakom slučaju, nis’ ti kriv što te grdi ovaj”, rekao je. „Ajde, biće bolje sutra.”

Otišao je do vrata i sačekao me da pogasim preostala svetla, a onda je zaključao za mnom. „Idi, odmori se”, rekao je. „Laku noć.” Stavio je kapuljaču preko glave i ruke u džepove, krenuo je niz Maksima Gorkog. Ja sam išao na istu stanicu, ali krenuo je tako bez reči da sam sačekao za njim, stajao sam ispred tog ugašenog kafea, tražio sam vreme i noćne autobuse, znao sam da ako hoću kući, moraću da krenem za njim na isto mesto, da ga sretnem na istoj stanici.

ŠTO PLAČEŠ?

SEDIM U NJIHOVOJ sobi, njih dve se spremaju za izlazak. Uzima me za ruku i vodi me u kupatilo, želi da se tuširam sa njom. Skidam se i stvari su mi mokre na podu, a ona počinje da me ljubi, ljubi me celog pod svom tom vodom i sapunom i ne osećam njene poljupce – a onda se okrene, okrene mi leđa i priljubi se uz mene i kaže mi to, kaže da ima nekog, ima nekog sada, a ja je pitam još jednom.

„Upoznali smo se za Prvi maj.”

Imam vodu u nosu i vodu u ustima, pitam se što se smeje tako.

„Šta je bilo?”, pita me.

„Pa sad je gotovo”, kažem.

Stiska vilicu i uglovi usana joj se spuštaju i gleda me kako uzimam peškir i izlazim iz kade, brišem se – drži tuš u ruci i mlaz vode curi joj niz grudi. Usta joj trepere. Oblačim mokre gaće i čarape sa poda i okrećem se. „Što plačeš?” – i ona počne da plače.

Lice joj se trese, curi voda niz nju, nijedan deo nje ne ide nikuda.

„A?”

Sleže ramenima.

„Ajde, tuširaj se”, kažem, „sačekaću te.” Sedam i prekrštam noge na ve-ce šolji. „Tuširaj se.”

PLAŠIŠ SE

BILO JOJ JE loše. Želela je da budem sa njom. Da provedem noć sa njom. Želela je da budemo zajedno makar još malo, makar do jutra, kada će joj kaže biti bolje i tražila je toplomer. Govorio sam joj da je mamurna, to je sve. Tražila je toplomer. Sedeo sam na krevetu pet minuta, stavio sam joj ruku na čelo a onda ga je izvukla ispod majice i pokazivao je trideset osam sa tri.

„Mamurna si”, rekao sam, „samo si se napila i to je to.”

„Imam temperaturu”, kaže ona. Sedeo sam na krevetu kraj njenih nogu. Podigla je ćebe do brade.

Ponovio sam joj da joj je sve to od mamurluka. Ponovio sam joj da se ne plaši i da će proći do jutra a ona je govorila da se ne dobija temperatura od mamurluka i da joj je hladno; govorila je da joj je loše i da ima temperaturu i rekla je: „Evo!”, i ispružila ruke. Tresle su joj se ruke.

„Plašiš se”, rekao sam. „Što se plašiš? Nabijaš sebi temperaturu za džabe.”

Rekao sam joj da se odmori i da spava. Pitala je kada idem i rekla je: „Ja sam tebe pazila kad si ti bio bolestan.”

Stajao sam na vratima i rekao sam joj da ona nije bolesna i da spava. Da sam pazio i ja nju i da svakako moram da idem, kad-tad. Video sam svoj odraz u prozoru i nju na krevetu, žmuri i odmahuje glavom.

„Spavaj”, rekao sam.

Dao sam joj još jedan brufen a ona mi je rekla da ne zatvaram vrata ako ću biti u dnevnoj sobi, da vrata budu otvorena i seo sam na kauč. Pustio sam je da spava. Video sam je u sobi, ispod ćebeta, video sam joj pokrivenene noge i nije se više pomerala.

Uzeo sam brufen za sebe i mislio sam o tome kako ima temperaturu i kako je popila lek pre merenja. Pogasio sam sva svetla u dnevnoj sobi, upalio televizor. Ostalo je da sija svetlo iz njene sobe preko parketa. U jednom trenutku se pridigla, pogledala prema meni a ja sam ležao na kauču i vratila se da spava. Noge joj se više nisu pomerale.

Prošlo je neko vreme kada sam ustao da ugasim svetlo, otišao do vrata i nagnuo se nad njom sa rukom na prekidaču.

„Zapušen mi je nos”, prošaptala je ispod ćebeta. Oči su joj bile zatvorene.

„Hoćeš kapi?”

„Je l' imaš?”

„Nemam. Nemaš negde u stanu?”

„Ne”, kaže ona.

„Pokrij se.”

Gledala je u mene a ja sam seo na ivicu kreveta. Rekao sam joj da će se nos otpušiti ako se pokrije ćebetom preko glave i leži tako neko vreme. A ona nije rekla da to nema logike, nije rekla ništa, samo

je pitala da se pokrijem sa njom. Legao sam na stranu, prekrrio nam glave, napipao joj obraz u mraku.

„Spavaj...”

Mislim da je držala oči zatvorenim. Nije odgovorila.

Prošlo je desetak minuta i pomislio sam da je zaspala, a onda je bacila ćebe sa lica i duboko udahнула i rekla je: „Ne mogu ja ovo, gore mi je tako.” Kaže: „Muka mi je.”

„Hoćeš da povraćaš?”

„Da.” Držala je usne stisnutim, a onda je ustala i otrčala u ve-ce. Čuo sam kad je zaključala vrata za sobom. Čula se voda u kadi. I voda sa česme. Čuo sam je kako povraća.

Ležao sam na njenom krevetu, gledao sam po sobi, ustao, otvorio prozor.

Nije se čula neko vreme pa sam otišao do vrata da vidim da l' je dobro.

„Istuširaj se malo”, rekao sam, „istuširaj se hladnom vodom. Prijaće ti.” Govorio sam kroz zaključana vrata. „Samo se opusti. Nemoj da se plašiš za džabe. Ne budi guska.”

Voda sa česme je tekla, a onda je prestala da teče – ušla je u kadu, čulo se mlataranje tuša. Seo sam na kauč, listao sam novine. Palo mi je na pamet da odem da joj kupim nešto. Voda se zaustavila i ubrzo je izašla i otišao sam za njom nazad u krevet. Pitao sam je da odem po *sprajt*, to će joj pomoći, a ona je samo rekla: „Ne. Samo budi tu.”

„Zatvori prozor, molim te”, rekla je i pokrila se visoko.

„Jesi se hladnom vodom kupala?”

„Jesam. Smrzla sam se”, cvokotala je zubima.

„Je l' ti malo lakše?”

Klimnula je glavom.

„Hoćeš sada da spavaš?”

„Hoću”, i sada je bila bolje raspoložena.

Ugasio sam joj svetlo, rekao sam tu sam ja, tu sam na kauču i otvorio sam širom vrata. Uхватила me za ruku dok sam izlazio. Ruka joj je virila ispod jorgana, zakačena za mene. Pogledala me. Stavio sam joj ruku na čelo, rekao joj da se ne plaši.

„Ma ne plašim se bre, šta ti je?”

„Spavaj”, rekao sam.

Krenuo sam napolje.

„Ako odeš, zatvori mi vrata”, rekla je. Nije imala ništa u glasu, samo je rekla to i okrenula se da spava.

Stajao sam na vratima. Pustio sam je.

Ali nije mogla da zaspi. Nije mogla dugo vremena. Ležao sam na kauču i čuo sam je kako se vrti u krevetu, čuo sam kad je u jednom trenutku uzdahnula i kada sam je pitao, rekla je da nije ništa, a nešto kasnije da joj je nos sada još gore. Da sada ne može da spava.

A onda je zaspala. Ja sam još uvek ležao na kauču, menjao sam kanale, imao sam taj osećaj nedostatka vremena kao nedostatka vazduha; i imao sam slabost u stomaku i slabost u rukama zbog svega što me čeka. Bio je mali okrugli sat na televizoru i nisam mogao da spavam zbog tog sata. Sve do jutra nisam spavao.

TRG

VOZIO SAM IH kući i pričali su o crnom ledu po ulicama i o tome kako čovek uvek mora da pazi na crni led, naročito kad šeta sam noću. Bilo je jedan ujutru i jedino što je bilo otvoreno bio je indijski diskont pića i ispod fluorescentnog svetla, dok smo stajali na semaforu, nekoliko crnaca sedelo je na trotoaru, pili su pivo a mi smo sedeli u kolima i nismo govorili, čekali smo zeleno svetlo i bili smo jedini auto na ulici. Gledali su kroz prozor kad sam skrenuo sa semafora u Aveniju Ermitaž, a onda su dva kuvara počela da govore o devojci koja je prethodne noći silovana blizu njihove zgrade. Beskućnici, silovali su je pred zoru i naglasili su da je bilo pred zoru jer jedan je to smatrao naročito lošim vremenom za tako nešto. Govorio je kako je uvek odvratno vraćati se kući pred zoru: zgrade su crne i sve je hladno i pusto. Rekli su da je morala biti neka buka, vriska, ali niko nije izašao na prozor; nije bilo nikoga da zove policiju. Samo se desilo kažu, od početka do kraja. Zašao sam iza ćoška i bili smo par blokova od njihove zgrade kada je jedan od njih zaključio da bi bilo bolje da su je samo ubili, na šta je drugi odgovorio da ne priča gluposti i sada su

diskutovali oko toga šta je gore. A onda je jedan zaključio da je to najgore što se dogodilo otkad su prešli na Trg Logan. Bili su samo mladi kuvari, zakasnili su na poslednji autobus u Rozmontu.

Pitao sam ih šta je bilo na kraju, jesu li uhvatili te beskućnike. Gledali su kroz prozor svako svoju stranu ulice.

„Ovo je Čikago...”, rekao je jedan.

TEK TREBA DA DOĐE ZIMA

ZVALA ME JE da mi javi da je zec uginuo, a ja sam se provlačio kroz gužvu i izašao sam kroz zadnja vrata. Bio sam u prolazu između zgrada, gde je vejavao sneg iznad uskih krovova i sijalo je svetlo iznad kontejnera i bilo je snega na crnim kesama u kontejneru. Tek treba da dođe zima.

„Pavle?”

„Molim? Čekaj, stani!”, rekla je nešto i rekao sam joj da je ne čujem i da ponovi, i vrata su se iza mene zatvorila.

„Je l' me čuješ?”, rekla je.

„Čujem te.”

„Umrla je Mica.”

Čuo sam je i prvog puta, kad sam stajao za šankom, rekla je bez daha, rekla je kroz nos, umrla je, ponovila je, umrla i ne zna šta da radi.

„Kako umrla?”

„Lepo, našla je mama kako leži u kavezu i ne mrda.”

Objasnila je kako ju je našla malopre i kako nisu znali šta joj je, kako je drugi zec stajao u kavezu i samo je gledao i kad je to rekla, počela je da uzdiše pre nego što je počela da plače.

Pitao sam je je l' sigurna. „Kako znaš da je mrtva?”

„Da, da, mrtva je!”

„Jesi kući?” pitao sam, slušao sam je kako neko vreme izdiše i nestaje i kako se ponovo vraća – a onda sam je pustio da plače. „Ajde, isplaci se”, rekao sam, „tu sam ja.” Čitav minut je plakala. Šetao sam od zida do zida u toj uličici i na kraju se skupila i pitala je šta sad.

„Gde su ti mama i tata?”

„Tu su... u dnevnoj sobi.”

„Nek ti pomognu, stavite je u neku kutiju od patika, sahranite je negde.”

„Našla je mama, stavila ju je već.”

„Pa eto.”

„A baš mi je krivo...”

„Znam, i meni je.”

Išao sam oko zgrade do prednjeg ulaza i sneg se gomilao na parkingu.

„A ti si nam rekao da je ne gnjavimo puno, a ona je bila baš srećna kad je mazimo i davale smo joj da jede mamino cveće. Bole nije takav, ali Mica jeste, baš je izgledala srećno.”

„Znam.”

„Rekao si da oni imaju slabo srce i da su istraumirani, a ona nije bila takva.”

„Ma znam, navikla se ona na vas do sada.”

„Misliš da jeste?”

„Da.”

Ćutali smo neko vreme. Čula se muzika unutra i videla su se svetla. Sva ta svetla u svom tom snegu i staklu. Nije bilo kola na ulici.

„Zvučiš kao da ti dosađujem”, rekla je, a onda je rekla: „Izvini.”

Čuli su se glasovi njene sestre i mame iz druge prostorije.

„Misliš da Bole neće biti tužan sada?”

„Ma neće, to je zec, oni bi se ionako kotili, ne biste znali šta ćete sa njima.” Grupa ljudi izašla je iz bara i jedan muškarac među njima pitao me je za cigare.

„Gde si to?”

„Ma na nekom rođendanu. Biće Bole dobro, videćeš. Boli njega uvo.”

„Znam. Samo mi je krivo. Možda je i od ovih petardi po komšiluku...”

„Pa to je najverovatnije. Njima malo treba.”

„Da, rekao si...”

Nismo govorili neko vreme. U tišini, razmišljao sam o kućici koju sam pokušao da im napravim od tog velikog kaveza. Nisam je nikada završio. Morao sam da se pakujem pre Amerike i kada je došla kod mene, bilo je delova šperploče svuda po podu, i testere i lepak, i ta dva bela zeca gledala su nas iz kaveza a ona je pala na kolena i pitala da l’ može da ih mazi. Rekao sam joj da sačeka i zatvorio sam vrata terase. Rekao sam joj da bude pažljiva. Uzela je Boleta i tražila je da ja uzmem Micu, ali ja nisam hteo. Nisam hteo da ih plašim i tih par dana koliko sam spremao čitav poklon, hranio sam ih i posmatrao sam ih, ali nisam hteo da ih plašim i ostavio sam ih na miru.

„Mislim da sam ja kriva što je Mica uginula.”

Žena je izašla iz bara, za njom muškarac, i čula se muzika unutra – a onda su se vrata zatvorila i

muzika je prestala. Stajali su ispred, ona je pušila, on je bio naslonjen na zid. Primakao joj se, primakao je svoje kukove njenim, leđa pogrbljena, pognuta nazad, ljuljao se ka njoj, od nje, a ona je otresla cigaru i okačila ruke oko njegovog vrata. Nagnuo se napred i poljubio je. Otvarao je široko usta dok to čini. Onda joj je ispala cigara niz njegova leđa i rekla je nešto na ruskom pre no što su ušli u kola i nestali niz ulicu. Kroz prozore bara videla su se šarena svetla i ljudi su se smejali. Par devojaka je izašlo, potom i muškarac, i čula se muzika, a kad su se vrata zatvorila, muzika je ponovo prestala i muškarac primeti cigaru na betonu i sagnu se i stavi je u usta.

Zuji džinovski neonski znak na parkingu.

„Jesi tu?“

MINUS DEVET

ZVONIO MI JE mobilni dok je prolazila konobarica, a ja sam sačekao da prođe i video sam broj odranije i kada sam se javio, glas je rekao:

„Zdravo, 2-0-4-7?”

Metalni ženski glas bez ijedne suvišne reči u njemu, i ja mu kažem:

„Da, zdravo, ja sam.”

„Gde se nalazite sada?”

„Pa kući”, kažem.

„Kući? Kako kući, pa niste ispred bolnice?”

„Pa nisam, kući sam”, kažem, „bio sam ispred bolnice celo jutro.” Kažem joj: „Bio sam tamo u devet kao što ste mi rekli.”

„Rekla sam Vam da sačekate ispred bolnice da Vas pozovemo.” Konobarica je spustila kafu na sto, a ja joj rekoh hvala, pa rekoh: „Tu sam, tu sam.”

„Halo.”

„Da, tu sam.”

„Trebalo je da sačekate ispred bolnice kao što Vam je rečeno.”

„Čekao sam ispred.”

„Kad ste čekali?”

„Čekao sam ispred skoro sat vremena.”

„Trebalo je da čekate dok Vas ne pozovemo.”

„Gospođo, sada je dvanaest i četrdeset pet – ne mogu da čekam četiri sata na hladnoći u kolima da me Vi pozovete.”

„To je posao”, kaže ona, „To je Vaš posao. Za to ste plaćeni.”

„Nisam plaćen da čekam, ne četiri sata, ne na hladnoći.”

„Vi shvatate da je u toj pošiljci možda nečiji bubreg ili jetra?”

„Čisto sumnjam u to.”

„Vi to ne znate – ja ne znam, a kamoli Vi.”

„Da je unutra nečiji bubreg, ne biste plaćali dolar po milji da Vam ga ja prevozim.”

Ćutala je par trenutaka, pa je rekla: „Sačuvaj bože... Znači nećete da transportujete pošiljku?”

„Ne mogu da je transportujem kad nisam tamo.”

„U redu”, kaže žena, a ja rekoh: „Hvala”, ali nije me pustila da dovršim i već je spustila slušalicu.

Ostavio sam telefon na sto i protegao se u stolici, računao sam ako sam tamo gde treba da budem, a ne radim ono što bi trebalo, koliko je onda dolar po milji. Koliko mi milja treba? A bilo je sunca napolju, pa je asfalt ispucao i beo je kao fleke od soli na moru. Kao davno u Grčkoj. Osam godina nisam bio na moru. A ovde je ledeno, ovde je minus, minus, minus devet, piše tako, a čini se daleko hladnije od toga, kao da i telefon laže, kao Crnogorac, kaže zaradi po 400 dolara na dan od ovoga, a ja imam tek toliko milja za sebe u jednom danu. Kako on uzme 400 dolara onda? Čovek laže i zato što laže misli da radi ono što treba da radi. Dolar

po milji, možda bih prešao pedeset, nek je i sto milja, plus benzin, plus što nisam plaćen za povratak, plus gužve...

Gledao sam jelovnik i stvari su isuviše male na tim slikama. Gledajući meso, video sam nečiji bubreg na zadnjem sedištu auta. I šta da se ja slupam sa tim bubregom negde, da udarim u nekog na putu do bolnice – da l' bi neko zaista umro? Da l' bi neko umro za dolar po milji?

Zvonio je telefon.

Isti broj, zvoni, a ja gledam i mislim se – njoj je lepo i toplo, zove iz Džordžije. Gledam ga kako zove, taj broj, zove mene sa tog stola i prvo utišam zvuk da se ne čuje, a onda mislim kako je prazno ovo mesto, prazno je ovde i podne je i sedim zaludan i trebaju mi pare. Treba mi mnogo para.

„Molim?“, kažem naposletku.

„Našli smo vozača“, kaže žena.

„Odlično, drago mi je.“

„Da. Vi ste skinuti sa liste, obrisali smo Vaš profil.“

„Kako to mislite?“

„Lepo, nećemo Vas više zvati da vozite.“

„U redu“, kažem, „hvala.“

„Nema na čemu, doviđenja.“

„Doviđenja.“

Spustio sam telefon, nalaktio se. Gledam kroz prozor i vidim minus devet. Gledam kroz prozor neko vreme, a onda popijem malo kafe. Pa gledam još malo. Dođe konobarica do susednog stola, a ja zastanem nekako, osmehujem se i ona se okrene da ode kad krenem da je zaustavim, kažem: „Izvinite!“ – ali me ne čuje. Ne čuje me. Samo je nastavila

dalje. Svojim poslom. Dubok jedan uzdah i pogledao sam, dobro sam pogledao oko sebe – podne je i kafe je skoro prazan. Ima jedan sto do šanka i to je sve. A onda sam se zavalio nazad u stolicu, duboko udahnuo taj ugrejani, unutrašnji vazduh. Gledao na ulicu.

DŽON DO

TE ZIME BIO sam profesionalni šetač pasa. Ja volim pse. Ali nije ličilo na mene da radim tako nešto. Poslali bi me na neku adresu i ja bih otišao, pokupio psa, prošetao ga po kraju i vratio nazad. Loše plaćen posao, ali bio je drugačiji od svega na što sam navikao i to je bilo dovoljno.

Do januara me je vreme služilo, osim te nedelje u novembru, kada je pao i sneg. Pao je preko još zelenog drveća i lišće se olinjalo pod težinom, a ulice su bile čudna mešavina lišća i leda i bilo je teško hodati, bilo je teško hodati tako, naročito sa psom. Ali brzo je prošlo. Prošlo je – a onda je došao januar. Par dana posle Nove godine pao je sneg, sasvim malo, jedva da ga je bilo na autu, ali se zaledio i temperatura se naglo spustila i opet je bilo teško šetati. Prošla su dva dana a sneg se nije topio, umesto toga palo je još snega i ono malo betona što je bilo suvo sada se zaledilo. Tog dana sam se okliznuo i pao a taj terijer se uplašio, a onda je stajao kraj povoca na zemlji, gledao je u mene. Gledao me kao da me ne prepoznaje kad sam na sve četiri. Ne znam šta bih radio da je pobegao.

Poslali su me u tu kuću u *Irving Parku*. Poslali su me tamo, rekli su da je vlasnica bolesna i da joj treba pomoć oko psa, rekli su mi da pokucam i samo uđem i kad sam se pojavio na vratima, viknuo sam da sam tu. „Pavle je!”, viknuo sam, a taj buldog se survao niz stepenice, prevrnuo se i dotrčao do mene režeći i njušeći me.

„Na spratu sam”, reče glas.

„Da se popnem ili?”, moje barice od snega na parketu. Pas me njuška. Ne može da siđe, kaže. Kaže da ga prošetam i vratim za sat vremena.

„Povodac je na čiviluku, Pev!”

Hodao sam na petama čitav sat, par blokova uokrug, odveo sam ga do parka tu pored. Vukao je povodac, cimnuo sam nekoliko puta i okrenuo se oko sebe, a on je vukao i čitavih sat vremena stiskao sam usne zbog tog kera. A onda sam ga vratio nazad. Skinuo sam mu povodac i odjurio je uz stepenice ostavljajući mokre tragove za sobom. „Vratili smo se!”, viknuo sam iz hodnika. Obrisao sam tragove rukavom sa prvih par stepenika. „Alo!” Nije bilo odgovora. „Jeste tu?” Stajao sam na prvom stepeniku naslonjen na gelender, gledao gore, sačekao par sekundi – a onda sam se okrenuo i otišao.

Prošlo je nekoliko dana. „Nismo uspeli da stupimo u kontakt sa gospođom iz *Irving Parka*”, rekla je sekretarica, pružila mi je ček. Pitao sam šta to znači, a ona je rekla da ću pare dobiti sa sledećom platom. „U redu”, rekoah, nije mi se žurilo. „Je l' i dalje stoji šetnja za prekosutra?” Verovatno, kaže, javiće mi.

Došao je opet četvrtak i druga šetnja tog dana bila je u *Irving Parku*, kod iste gospođe. Pokucao sam, ušao unutra – u toj stranoj kući, u ogledalu, izgledao sam samome sebi kao stranac. Buldog je bio na vrhu stepenica, ležao je, gledao u mene, a onda se polako spustio. Njuškao me je i ja viknuh da sam došao. „Tu sam!”, rekoh, „Za psa! Pev” – nije bilo odgovora. Parket u hodniku imao je te zimске, bele fleke od čizama i stepenice su imale te fleke od šapa. „Idemo u šetnju!”

Prošetao sam psa, šetao sam ga ovog puta pola sata ukруг po okolnim ulicama kada smo krenuli nazad. Nisam mogao izvući više iz njega. Bio je mirniji, bio je pospan i nije vukao povodac, a kada sam ga vratio u kuću, popeo sam se na prvi stepenik i zastao.

„Alo!”, viknuo sam ne očekujući odgovor i nije ga ni bilo. „Jeste tu?” Skinuo sam mu povodac i pas ode sporo gore, stepenik po stepenik. „Oдох ja!”, rekoh, gledajući za njim. „Doviđenja!”

Par dana kasnije javili su mi da gospođa iz *Irving Parka* „više nije s nama”. Pitao sam da l’ to znači da ne idem u četvrtak da šetam psa? Rekli su: „Da.” Bezuspešno su pokušavali da stupe u kontakt sa njom. A onda su mi rekli i za žalbu mušterije čiji se pas olakšao odmah nakon šetnje i rekli su mi da ih od sada duže šetam, a ja sam rekao da je postalo hladno, hladno je za pse, i dao sam otkaz.

I poslednji ček koji sam dobio imao je dve greške u mom imenu, još dve greške koje moram objasniti u banci – ali nije bilo novca od gospođe iz *Irving Parka*.